

Załącznik do
Uchwały Nr VII/39/2019
Rady Gminy w Stryszowie
z dnia 2019.05.08

***GMINNY
PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY STRYSZÓW
NA LATA 2019-2021***

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Podstawa prawna Programu	5
III. Diagnoza społeczno – demograficzna gminy.....	6
1. Ogólna charakterystyka mieszkańców gminy	6
2. Rozróżnienie ekonomicznych grup wiekowych wśród mieszkańców gminy	7
3. Rozwój demograficzny	7
4. System edukacji.....	8
5. Rodziny objęte pomocą społeczną	9
6. Problemy społeczne.....	11
7. Wsparcie rodziny i dziecka	13
a. Karta Dużej Rodziny.....	13
b. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” vel „Posiłek w szkole i w domu”	13
c. Poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne i terapeutyczne	15
d. Asystent rodziny	15
e. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej.....	16
IV. Adresaci Programu	17
V. Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	17
VI. Źródła finansowania Programu	20
VII. Monitoring i ewaluacja Programu.....	20

I. Wstęp

W dniu 1 stycznia 2012 r., weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych gminy określonych w art. 176 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3 - letnich programów wsparcia rodziny. Program ten ma na celu zapewnienie każdemu dziecku prawa do stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nie świadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy. Rodziny wymagające pomocy mogą zostać objęte pomocą asystenta. Asystent prowadzi pracę z rodziną poprzez realizację planu pracy we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielaniem pomocy w poprawie sytuacji życiowej rodziny – zwłaszcza w prowadzeniu gospodarstwa domowego, udzielaniem pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych oraz wspieraniem aktywności społecznej rodziny, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia

dzieciom, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Jak wynika z obowiązującego obecnie stanu prawnego, systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W tym celu powstał Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021, opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., którego podstawowym założeniem jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do funkcjonowania, poprzez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie; szczególnie w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

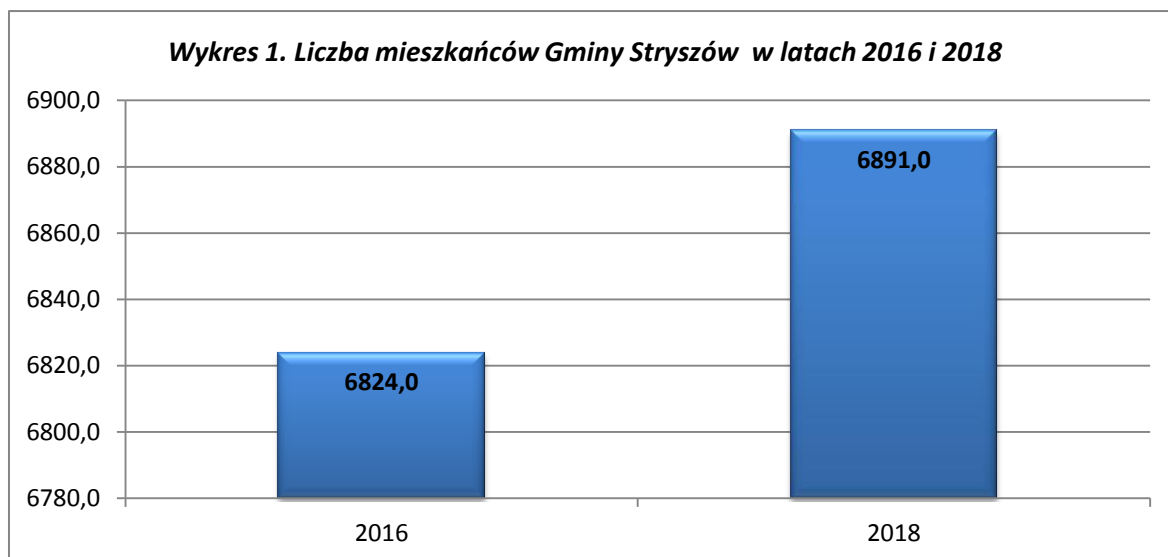
II. Podstawa prawna Programu

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. /Dz.U.78.483 z późn. zm./
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /Dz.U.2018.998 z późn. zm./
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /Dz.U.2018.1508 z późn. zm./
4. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. /Dz.U.2015.1390/
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz.U.2018.2137 z późn. zm./
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz.U.2018.1030 z późn. zm./
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stryszów na lata 2014-2020

III. Diagnoza społeczno – demograficzna gminy

1. Ogólna charakterystyka mieszkańców gminy

Z analiz danych statystycznych pozyskanych z Urzędu Gminy w Stryszowie wynika, iż w 2016 roku w gminie mieszkało ogółem 6824 a w 2018 roku liczba ta wzrosła do 6891.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Stryszowie

Wg poniższej tabeli zarówno w roku 2016 i 2018 udział procentowy kobiet był większy niż udział procentowy mężczyzn.

Tabela 1. Struktura wg płci mieszkańców Gminy Stryszów w latach 2016 i 2018

	2016				2018			
	kobiety	%	mężczyźni	%	kobiety	%	mężczyźni	%
Gmina Stryszów	3465	50,8	3359	49,2	3483	50,5	3408	49,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Stryszowie

Największą liczbę mieszkańców odnotowano we wsi Stryszów. W 2016 roku liczba mieszkańców tej miejscowości wynosiła 2068 a w 2018 roku 2035, co ogółem dało udział 29,5% w ogólnej liczbie mieszkańców gminy. Kolejne miejsce zajmowała miejscowość Łękawica, w której w 2018 roku mieszkało 20,7% mieszkańców gminy. W dalszej kolejności: Stronie /18,0%/; Zakrzów /17,6%/; Dąbrówka /9,8%/ i Leśnica /4,4%/.

2. Rozróżnienie ekonomicznych grup wiekowych wśród mieszkańców gminy

Z danych statystycznych wynika, iż z ogólnej liczby mieszkańców gminy w 2016 roku, 20,2% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym. W 2018 roku udział tej grupy osób wyniósł 20,4%. Udział osób w wieku produkcyjnym wynosił 63,6% w 2016 roku a w 2018 roku 62,8%. Z kolei udział najstarszej grupy mieszkańców zwiększył się z 16,2% w 2016 roku do 16,8% w roku 2018.

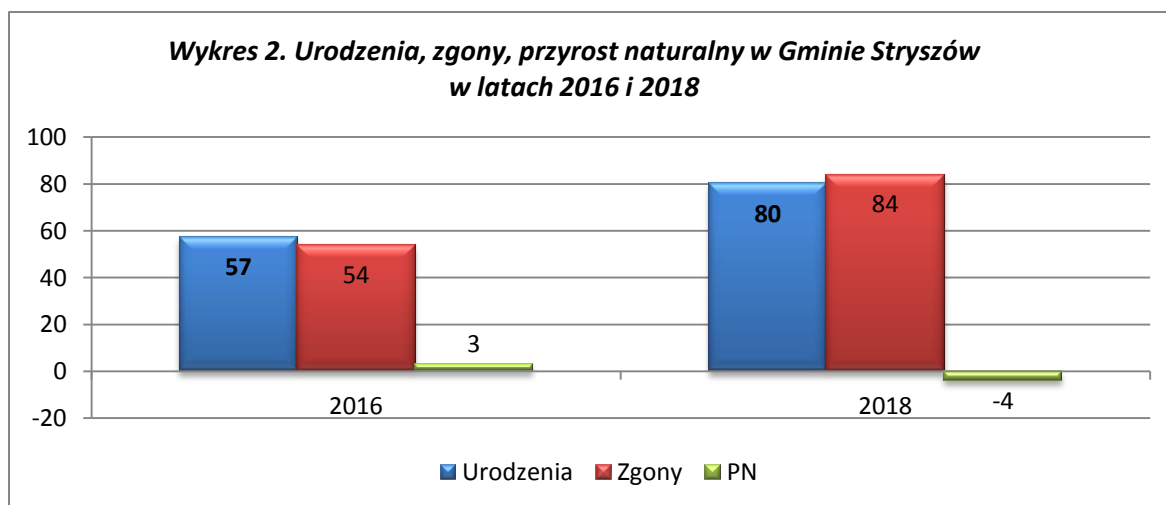
Tabela 2. Ekonomiczne grupy wiekowe wśród mieszkańców Gminy Stryszów w latach 2016 i 2018

	2016						2018					
	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny		Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Gmina Stryszów	1379	20,2	4338	63,6	1107	16,2	1407	20,4	4325	62,8	1159	16,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Stryszowie

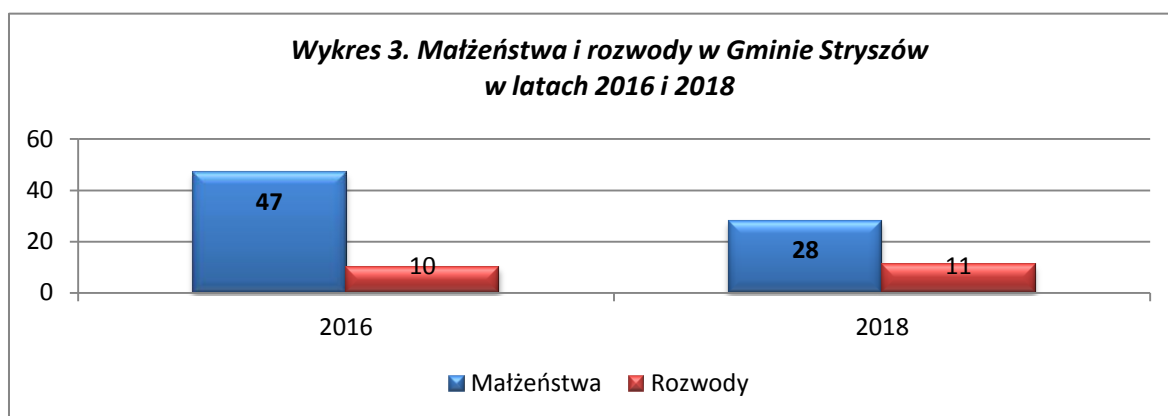
3. Rozwój demograficzny

W Gminie Stryszów, w 2016 roku urodziło się 57 dzieci, a w 2018 roku 80 dzieci. Z powyższych danych wynika, iż liczba urodzeń zwiększyła się o 23. Z kolei jeśli chodzi o liczbę zgonów to w 2016 roku zmarły 54 osoby natomiast w 2018 roku liczba ta wzrosła do 84 osób. **Przyrost naturalny** to wskaźnik statystyczny określający tendencję rozwoju populacji danego obszaru. Oblicza się go odejmując liczbę zgonów w danym okresie od liczby urodzeń. Przyrost Naturalny (zwany dalej PN) dla całej gminy w 2016 roku wynosił $PN = 3$ (na plusie), a w 2018 roku wystąpił Ubytek Naturalny (zwany UN) i wyniósł 4.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Stryszowie

Współczesny model rodziny znacznie różni się od tego, jaki dominował jeszcze 100 lat temu. Zmiany obyczajowe, społeczne, poprawa warunków życia, postępująca laicyzacja i feminizacja kobiet spowodowały, że małżeństwo zawiera się kilka razy w życiu, a kobiety zamiast spędzać większość czasu w domu, pracują i są aktywne zawodowo. Zmiany w strukturze rodziny skutkują tym, że obecnie dominuje partnerski model rodziny, w którym małżonkowie pracują, wspólnie wychowują dzieci i dzielą obowiązki domowe. Natomiast jeśli chodzi o postępującą laicyzację – odrzucenie wartości chrześcijańskich spowodowało, że małżeństwo nie jest już traktowane jako święte i nierozdzielne, a rozwód w małżeństwie, to coraz częściej spotykana okoliczność.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG w Stryszowie

Jak pokazuje powyższy wykres w Gminie Stryszów w 2016 roku zawarto łącznie 47 małżeństw, a w 2018 roku ich liczba wyniosła 28. Oznacza to znaczny spadek zawierania małżeństw. Natomiast jeśli chodzi o rozwody, w 2016 roku było ich 10 a w 2018 roku było ich 11.

4. System edukacji

W Gminie Stryszów znajdują się 2 Przedszkola Samorządowe – PS w Stryszowie oraz PS w Stroniu. Funkcjonują również oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych – 3 oddziały: w Łękawicy, Dąbrówce i Zakrzowie. Łączna liczba dzieci uczęszczających do ww. placówek wynosiła 259, z czego największa liczba to 6 – latki, stanowiące 32,8% ogółu grupy.

Tabela 3. Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w Gminie Stryszów w 2018

	Liczba dzieci	%
3 latki	43	16,6
4 latki	57	22,0
5 latki	74	28,6
6 latki	85	32,8
Razem:	259	100,0

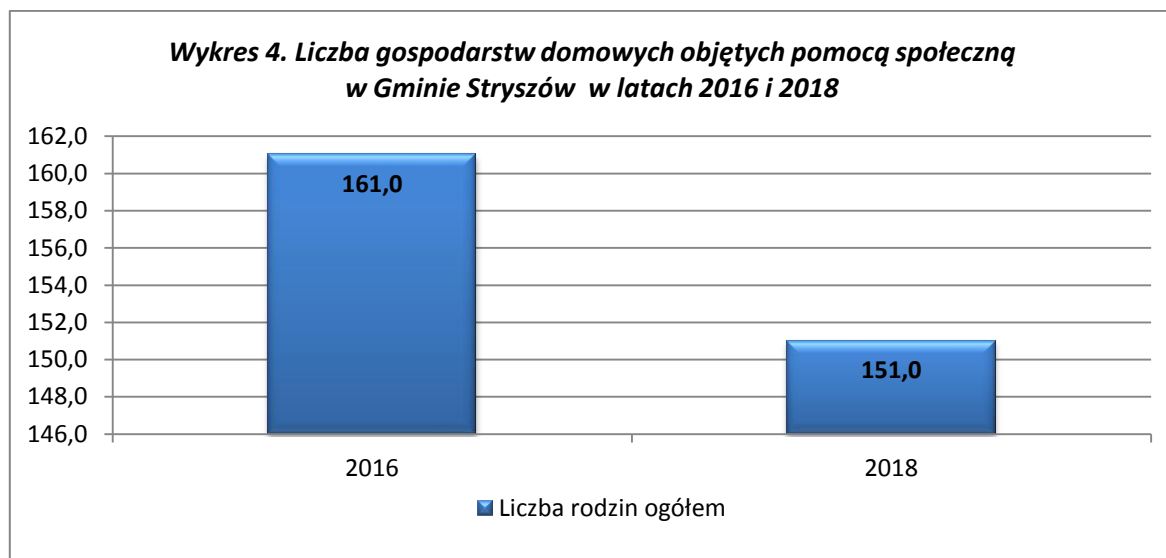
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GZEAS w Stryszowie

Na obszarze gminy funkcjonuje również 5 szkół podstawowych: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Stryżowie, Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Dąbrówce, Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Stroniu, Szkoła Podstawowa im. Romana Jabłońskiego w Łękawicy, Szkoła Podstawowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Zakrzowie. Łączna liczba uczniów szkół podstawowych wyniosła 627 uczniów. W placówkach oświatowych na terenie gminy działają 5 świetlic szkolnych, organizowane są w nich zajęcia łącznie dla 140 dzieci.

Jeśli chodzi o bazę sportowo-rekreacyjną to przedstawia się ona następująco: na terenie gminy jest 5 sal gimnastycznych, 5 boisk sportowych, 5 placów zabaw.

5. Rodziny objęte pomocą społeczną

Na podstawie analizy dokumentacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stryżowie określono liczbę i strukturę gospodarstw domowych objętych wsparciem pomocy społecznej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

Charakterystyka gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia publicznej pomocy społecznej wskazuje, iż w 2016 roku w systemie pomocy społecznej funkcjonowało 161 rodzin a w 2018 roku liczba rodzin zmalała do 151. W analizowanym przedziale czasu nastąpiło zmniejszenie się liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej o 10 rodzin.

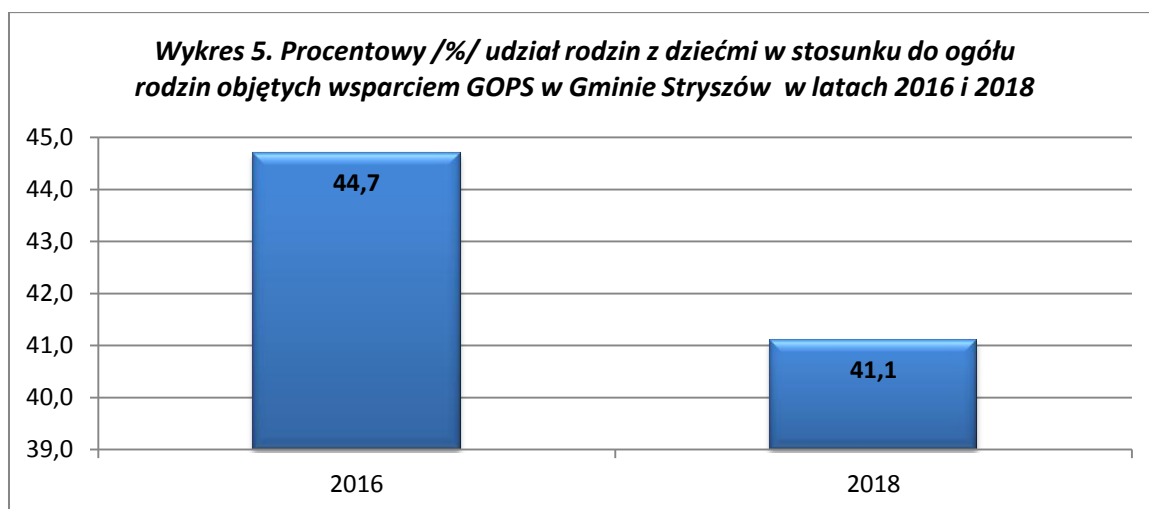
Tabela 4. Udział procentowy /%/ osób korzystających ze wsparcia GOPS w Gminie Stryszów ze względu na liczbę osób w rodzinie w latach 2016 i 2018

	2016		2018	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%
1 osoba w rodzinie	54	33,5	53	35,1
2 osoby w rodzinie	30	18,6	30	19,9
3 osoby w rodzinie	14	8,7	14	9,3
4 osoby w rodzinie	26	16,2	25	16,5
5 osoby w rodzinie	27	16,8	21	13,9
6 i więcej osób w rodzinie	10	6,2	8	5,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

Z powyższej tabeli wynika, iż w 2016 roku największy udział stanowiły rodziny posiadające w swoim składzie 1 osobę, stanowiąc 33,5 % ogółu rodzin. Drugim typem rodzin były gospodarstwa posiadające w swoim składzie 2 osoby – 18,6 % ogółu rodzin. Najmniejszy udział posiadały rodziny w której funkcjonowały 6 osób i więcej – 6,2 % ogółu rodzin. W 2018 roku podział ten nie uległ zmianie. Wśród osób korzystających ze wsparcia GOPS rodziny 1-osobowe stanowiły największą grupę – 35,1 % a rodziny 6-osobowe i więcej stanowiły najmniejszą grupę – 5,3 %.

Istotnym rozróżnieniem wśród gospodarstw korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w Gminie Stryszów jest liczba rodzin z dziećmi oraz liczba dzieci w rodzinie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

Z powyższego wykresu wynika, iż udział rodzin z dziećmi względem ogółu rodzin objętych pomocą GOPS-u w 2018 roku zmniejszył się do 41,1% w porównaniu do roku 2016 gdzie wynosił 44,7 %.

Tabela 5. Liczba oraz udział procentowy /%/ dzieci w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS w Gminie Stryszów w latach 2016 i 2018

Liczba dzieci w rodzinie	2016		2018	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
1 dziecko	15	20,8	18	29,0
2 dzieci	29	40,3	23	37,1
3 dzieci	24	33,3	17	27,4
4 dzieci	4	5,6	4	6,5
5 dzieci	0	0	0	0
6 i więcej	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

Z powyższej tabeli wynika, iż zarówno w 2016 jak i w 2018 roku udział rodzin z 2 dzieci był największy i wynosił: 2016 – 40,3%; 2018 – 37,1%. W 2016 roku na drugim miejscu znalazły się rodziny z 3 dzieci – i stanowiły 33,3% ogółu rodzin natomiast w 2018 roku na drugim miejscu znalazły się rodziny z 1 dzieckiem i wynosiły 29,0% ogółu rodzin.

6. Problemy społeczne

Ustawa o pomocy społecznej określa powody ubiegania się o pomoc społeczną. Poniższa tabela przedstawia najczęstsze powody przyznania pomocy w Gminie Stryszów.

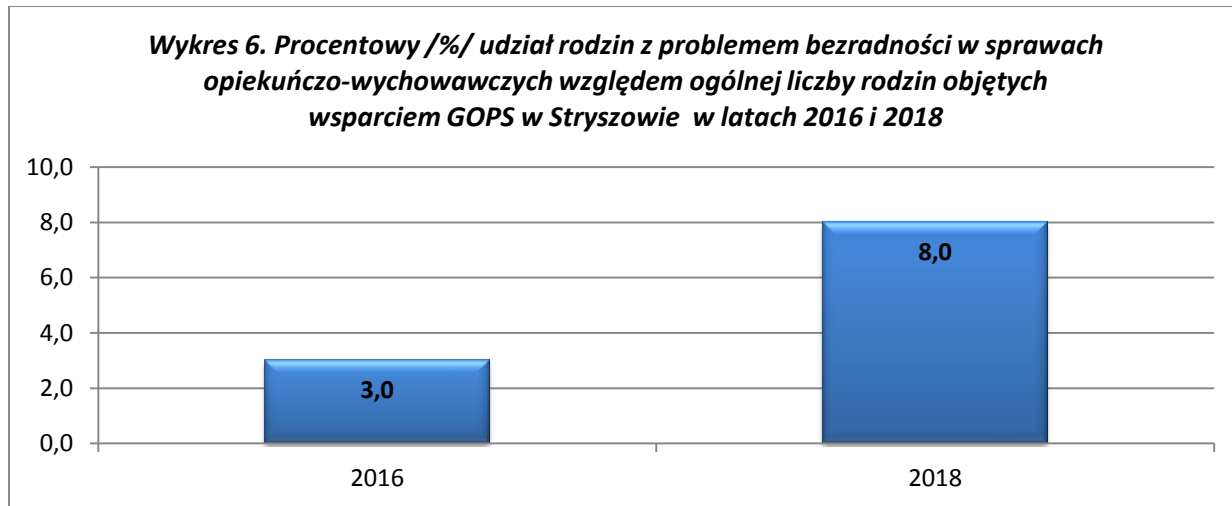
Tabela 6. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom korzystającym ze wsparcia GOPS w Stryszowie w latach 2016 i 2018

	2016		2018	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
Ubóstwo	72	44,7	58	38,4
Bezdomność	0	0,0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	23,0	27	16,8
W tym: wielodzietność	26	16,1	24	15,9
Bezrobocie	52	32,3	32	21,2
Niepełnosprawność	43	26,7	55	36,4
Długotrwała lub ciężka choroba	39	24,2	50	33,1
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych /ogółem/	3	1,9	8	5,3
W tym: rodziny niepełne	1	0,6	2	1,3
W tym: rodziny wielodzietne	0	0	0	0
Przemoc w rodzinie	4	2,4	2	1,3
Alkoholizm	10	6,2	10	6,6
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	0,6	2	1,3
Zdarzenie losowe	2	1,2	1	0,6
Sytuacja kryzysowa	1	0,6	1	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

Jednym z najczęstszych powodów przyznawania pomocy społecznej w latach 2016 i 2018 było ubóstwo. Według art. 8 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., ubóstwo dotyczy osób i rodzin, których kryterium dochodowe nie przekraczało na osobę samotną w 2016 roku – 634 zł a w 2018 roku – 701 zł; natomiast dla osoby w rodzinie w 2016 roku – 514 zł a w 2018 roku – 528 zł. Z powodu ubóstwa w 2016 roku było objętych 72 rodzin tj. 44,7% ogółu rodzin a w 2018 było – 58 rodzin tj. 38,4% ogółu rodzin. Kolejnym powodem przyznawania pomocy w 2016 roku było bezrobocie, z tego powodu pomocą objęto 52 rodziny tj. 32,3% ogółu rodzin z kolei w 2018 roku z powodu bezrobocia objętych pomocą zostało 32 rodziny tj. 21,2%. Wskazuje to na znaczący spadek osób i rodzin objętych pomocą z powodu bezrobocia. Natomiast wśród rodzin ubiegających się o pomoc w 2018 roku wysoki udział posiadały rodziny, które dotknął problem niepełnosprawności i było to 55 rodzin tj. 36,4% oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby i było to 50 rodzin tj. 33,1%. W stosunku do 2016 roku zauważyć można widoczny wzrost rodzin i osób dotkniętych niepełnosprawnością o 9,7 punktu procentowego a długotrwałą lub ciężką chorobą o 8,9 punktu procentowego.

Analizie poddano również rodziny objęte pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W 2016 roku pomocą objęto 3 rodziny z powyższego powodu tj. 1,9% ogółu rodzin natomiast w 2018 roku nastąpił wzrost liczby rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych o 3,4 punktu procentowego /8 rodzin tj. 5,3%/. Niniejsze obrazuje poniższy wykres.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

Spadek zanotowano wśród rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie, w 2016 roku były to 4 rodziny /tj. 2,4% ogółu rodzin/ a w 2018 roku były to już 2 rodziny /tj. 1,3% ogółu rodzin/. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stryszowie realizuje zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. /Dz.U.2015.1390/. Na rzecz rodzin z problemem przemocy domowej prowadzone są zintegrowane działania w ramach pracy Zespołu

Interdyscyplinarnego powołanego w Gminie Stryszów. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące prowadzenia procedury „Niebieska Karta”.

**Tabela 7. Liczba Niebieskich Kart oraz powołanych Grup Roboczych
w latach 2016 i 2018**

Rok	Liczba Niebieskich Kart		Liczba powołanych grup roboczych
	Ogółem	Rodziny z dziećmi	
2016	18	11	9
2018	10	9	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

7. Wsparcie rodziny i dziecka

W ramach wsparcia i pomocy dla rodzin i dzieci wdrożono szereg zadań m.in. Kartę Dużej Rodziny, Program „Posilek w szkole i w domu”, Asystent rodziny, poradnictwo socjalne i psychologiczne.

a. Karta Dużej Rodziny

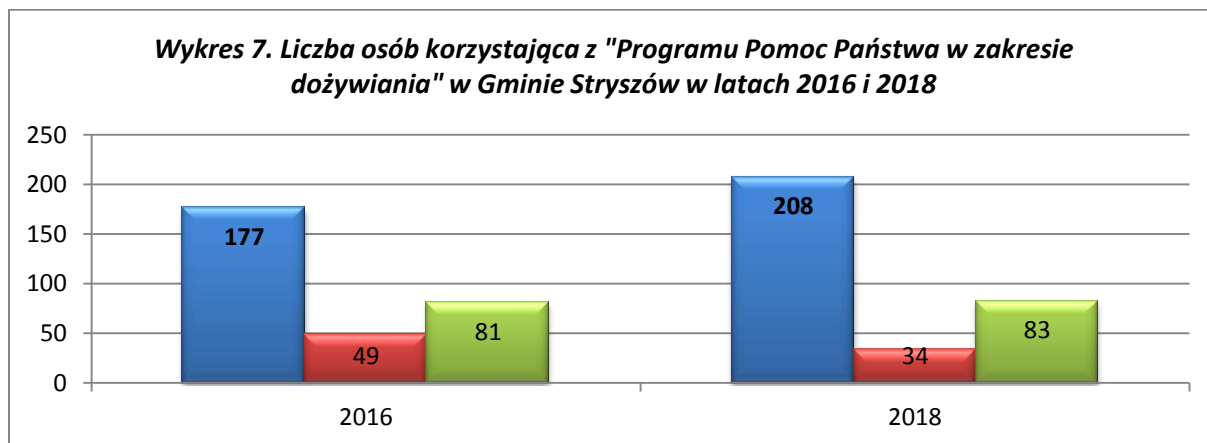
Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Spersonalizowana Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny wielodzietnej. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z Kart dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 r.ż. Ponadto od 2019 roku Karta przysługuje również rodzicom którzy w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku.

Na terenie Gminy Stryszów w 2018 roku złożono 20 wniosków rodzin wielodzietnych o wydanie Karty Dużej Rodziny. W sumie wydano Karty dla łącznej grupy 117 rodzin, w tym dla 246 rodziców oraz dla 397 dzieci.

b. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” vel „Posilek w szkole i w domu”

Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania został ustanowiony Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 (M.P.2015.821). Program obowiązywał do 31.12.2018 r. i był wsparciem finansowym gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym określonych w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2018.1508 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą. Głównym celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze

szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. Ponadto Program miał na celu poprawę stanu zdrowia dzieci i młodzieży oraz kształtowanie u nich prawidłowych nawyków żywieniowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

Ogólna liczba osób objętych programem „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” wynosiła w 2016 roku 177 osób, w tym 49 dzieci do 7 roku życia i 81 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W 2018 roku ogólna liczba zwiększyła się do 208 osób, w tym 34 to dzieci w wieku przedszkolnym a 83 to uczniowie szkół. Dzięki programowi, o którym mowa, udzielana jest pomoc w formie: posiłku i świadczenia pieniężnego na zakup posiłku.

Tabela 8. Liczba dzieci i młodzieży objęta pomocą w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w Gminie Stryszów w latach 2016 i 2018

	2016			2018		
	Ogółem	dzieci	uczniowie	Ogółem	dzieci	uczniowie
Liczba osób korzystająca z posiłku	111	46	73	97	31	69
Pełnego obiadu	92	46	54	83	30	56
Jednego dania gorącego	24	0	24	16	2	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

W 2016 roku liczba osób korzystająca z posiłku w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” wynosiła 111 osób, w tym 92 w formie pełnego obiadu oraz 24 osoby w formie jednego dania gorącego. W 2018 roku liczba osób korzystająca z posiłku zmalała do 97 osób, w tym 83 w formie pełnego obiadu oraz 16 osób w formie jednego dania gorącego.

Od stycznia 2019 roku obowiązuje Rządowy program Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 /M.P. z 2018 r. poz.1007/, który przewiduje udzielenie wsparcia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dzieciom do

czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 o pomocy społecznej, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

c. Poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne i terapeutyczne

W ramach wsparcia rodzin zostało uruchomione również bezpłatne poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne i terapeutyczne. W Gminie Stryszów funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, w którym przyjmują specjaliści tj. pracownik socjalny, psycholog czy terapeuta. Rodziny dotknięte przemocą w rodzinie, problemem uzależnień, problemami opiekuńczo – wychowawczymi mogą skorzystać bezpłatnie z porad ww. specjalistów. W 2016 r. ogólnie z pomocy specjalistów skorzystały 66 osób – udzielono 157 porad natomiast w 2018 r. z pomocy specjalistów skorzystało 59 osób i udzielono 132 porad.

d. Asystent rodziny

Jedną z form pomocy rodzinie wprowadzoną ustawą o systemie wsparcia i pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. /Dz.U.2018.998 z późn. zm./ jest Asystent rodziny.

Asystent rodziny to osoba przez pewien czas wspierająca rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Asystent rodziny w tej koncepcji ma za zadanie zmienić podejście osób w rodzinie do podejmowanych przez nich działań, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiągnięciu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój. Takie rozumienie asystentury jest bliskie koncepcji budzenia sił ludzkich w podejściu skoncentrowanym na rozwiązaniach.

Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska oraz aby przywrócić władzę rodzicielską rodzicom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej rodzinie zostaje przydzielony asystent rodziny.

W Gminie Stryszów asystent rodziny zatrudniony jest od 2013 roku. W 2016 roku współpracował on z 3 rodzinami, które miały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W 2018 roku współpracował z 8 rodzinami.

e. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Jest sprawowana w formie rodzinnej: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna), rodzinny dom dziecka oraz w formie instytucjonalnej: placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna oraz interwencyjny ośrodek preadopcyjny. Pieczę zastępczą zapewnia realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, a także zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Wg danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach za rok 2018 Rodzinna pieczę zastępcza przedstawia się następująco:

Rodzinna pieczę zastępcza ogółem:

1. Liczba rodzin z Gminy Stryszów: 2;
2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach z Gminy Stryszów: 3 /w tym 2 dzieci pochodzących z Gminy Stryszów/.

Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem:

1. Liczba rodzin z Gminy Stryszów: 0;
2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach z Gminy Stryszów: 0.

Rodziny zastępcze niezawodowe:

1. Liczba rodzin z Gminy Stryszów: 1;
2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach z Gminy Stryszów: 2.

Rodziny zastępcze zawodowe:

1. Liczba rodzin z Gminy Stryszów: 1;
2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach z Gminy Stryszów: 1 /w tym 0 dzieci pochodzących z Gminy Stryszów/.

Rodziny zastępcze specjalistyczne:

1. Liczba rodzin z Gminy Stryszów: 0;
2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach z Gminy Stryszów: 0.

Rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego:

1. Liczba rodzin z Gminy Stryszów: 0;
2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach z Gminy Stryszów: 0.

Rodzinne domy dziecka:

1. Liczba rodzin z Gminy Stryszów: 0;
2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach z Gminy Stryszów: 0.

Pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze:

Liczba osób z terenu Gminy Stryszów: 0.

IV. Adresaci Programu

Adresatami programu są rodziny mieszkające na terenie Gminy Stryszów przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych (rodziny dotknięte bezrobociem, ubogie, doświadczające przemocy domowej, uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych używek, zdarzeniami losowymi jak również sytuacjami kryzysowymi, itp.), zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska.

Program skierowany jest również do przedstawicieli instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

V. Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Cel główny

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest **tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez realizowanie skoordynowanej polityki społecznej na rzecz wzmocnienia rodziny przez wyspecjalizowane instytucje samorządu lokalnego.**

2. Cele szczegółowe

- 1) Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin
- 2) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin
- 3) Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym
- 4) Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących

Cel 1.	Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin
Zadania	1. Ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby rodziny 2. Diagnoza potrzeb w zakresie utworzenia placówki wsparcia dziennego
Zakładane rezultaty	Szczegółowa wiedza na temat rodzin wymagających pomocy
Realizatorzy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stryszowie
Terminy realizacji zadań	1. Lata 2019 – 2021 2. Cyklicznie, co najmniej raz w roku przy tworzeniu sprawozdania z realizacji GPWRiPZ

Cel 2.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin
Zadania	1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia: - w zakresie pomocy społecznej (zasiłki stałe, okresowe i celowe, finansowanie dzieciom posiłków w szkole); - w zakresie świadczeń rodzinnych (zasiłki rodzinne wraz dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenie pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze); - w zakresie funduszu alimentacyjnego (pomoc osobom uprawnionym do alimentów) 2. Realizacja Rządowego Programu KDR 3. Przyznawanie i wypłacanie stypendiów szkolnych
Zakładane rezultaty	1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny 2. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych
Realizatorzy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stryszowie Centrum Obsługi Placówek Oświatowych w Stryszowie zs. w Stroniu
Terminy realizacji zadań	Lata 2019 – 2021
Cel 3.	Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym
Zadania	1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny 2. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym 3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia 4. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, terapeuta, pedagog
Zakładane rezultaty	1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców 2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny 3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży 4. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży
Realizatorzy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stryszowie Placówki oświatowe na terenie gminy Punkt Konsultacyjny w Stryszowie Parafie na terenie Gminy, Parafialny Zespół CARITAS przy Parafii w Stryszowie Kuratorium Oświaty w Krakowie
Terminy realizacji zadań	Lata 2019 – 2021

Cel 4.	Podjęmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących
Zadania	1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną 2. Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami 3. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą 4. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny 5. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym
Zakładane rezultaty	1. Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi 2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców 3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi i przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej przez dzieci i młodzież 4. Współpraca między osobami pracującymi na rzecz rodziny
Realizatorzy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stryszowie Urząd Gminy w Stryszowie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach Ośrodek Interwencji Kryzysowej FENIKS w Radocy Zespół Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej Placówki oświatowe na terenie gminy Punkt Konsultacyjny w Stryszowie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Stryszów Komisarjat Policji w Kalwarii Zebrzydowskiej Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Stryszowie Organizacje pozarządowe / Parafie na terenie Gminy, Parafialny Zespół CARITAS przy Parafii w Stryszowie Sąd Rejonowy w Wadowicach Prokuratura Rejonowa w Wadowicach Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stryszowie
Terminy realizacji zadań	Lata 2019 – 2021

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z Gminy Stryszów. Wspieranie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny,

a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.

Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodziny.

VI. Źródła finansowania Programu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania rodziny na lata 2019-2021 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Stryszów oraz budżetu państwa.

VII. Monitoring i ewaluacja Programu

W ramach ewaluacji Programu prowadzony będzie monitoring. Głównymi obszarami monitorowania Programu będą wyznaczone zadania. Program podlega rocznej ewaluacji opracowanej w formie sprawozdania. Na potrzeby ewaluacji programu zakłada się:

- gromadzenie i analizę porównawczą danych ilościowych i jakościowych dotyczących rodzin objętych programem;
- sporządzanie sprawozdania z zakresu realizacji programu i przekazuje Wojewodzie zgodnie z wytycznymi w wersji elektronicznej oraz Wójtowi Gminy do dnia 31 marca za dany rok.